

Aanvullend onderzoek das Schimmert

Gemeente Beekdaelen

COLOFON

Aanvullend onderzoek das Schimmert, Beekdaelen

OPDRACHTNEMER	<i>idverde</i> Advies ECI 10 6041 MA Roermond T 073 205 11 00 E advies@idverde.nl
OPGESTELD DOOR VRIJGEGEVEN DOOR	N. Hofland L. Gijsen
Opdrachtgever	Gemeente Beekdaelen Mevr. Delsing Deweeverplein 1 6361 BZ Nuth
Projectnummer	724240048
Status	Definitief
VERSIE	1.0
DATUM	23 augustus 2024

In deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Op deze gegevens rusten auteursrechten. Het schriftelijk of digitaal delen of publiceren van (een deel van) de gegevens uit de NDFF is niet toegestaan zonder toestemming van BIJ12, uitgezonderd aan bevoegd gezag in het kader van een vrijstellings- of ontheffingsprocedure of voor intern gebruik van de opdrachtgever voor de duur van het betreffende project.

idverde Advies bv is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van *idverde* Advies bv. De opdrachtgever vrijwaart *idverde* Advies bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. *idverde* Advies bv is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij goed op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij daarnaast onze onderzoekskwaliteit. Omdat ecologisch (veld)onderzoek een momentopname is, kan aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. *idverde* Advies bv is niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

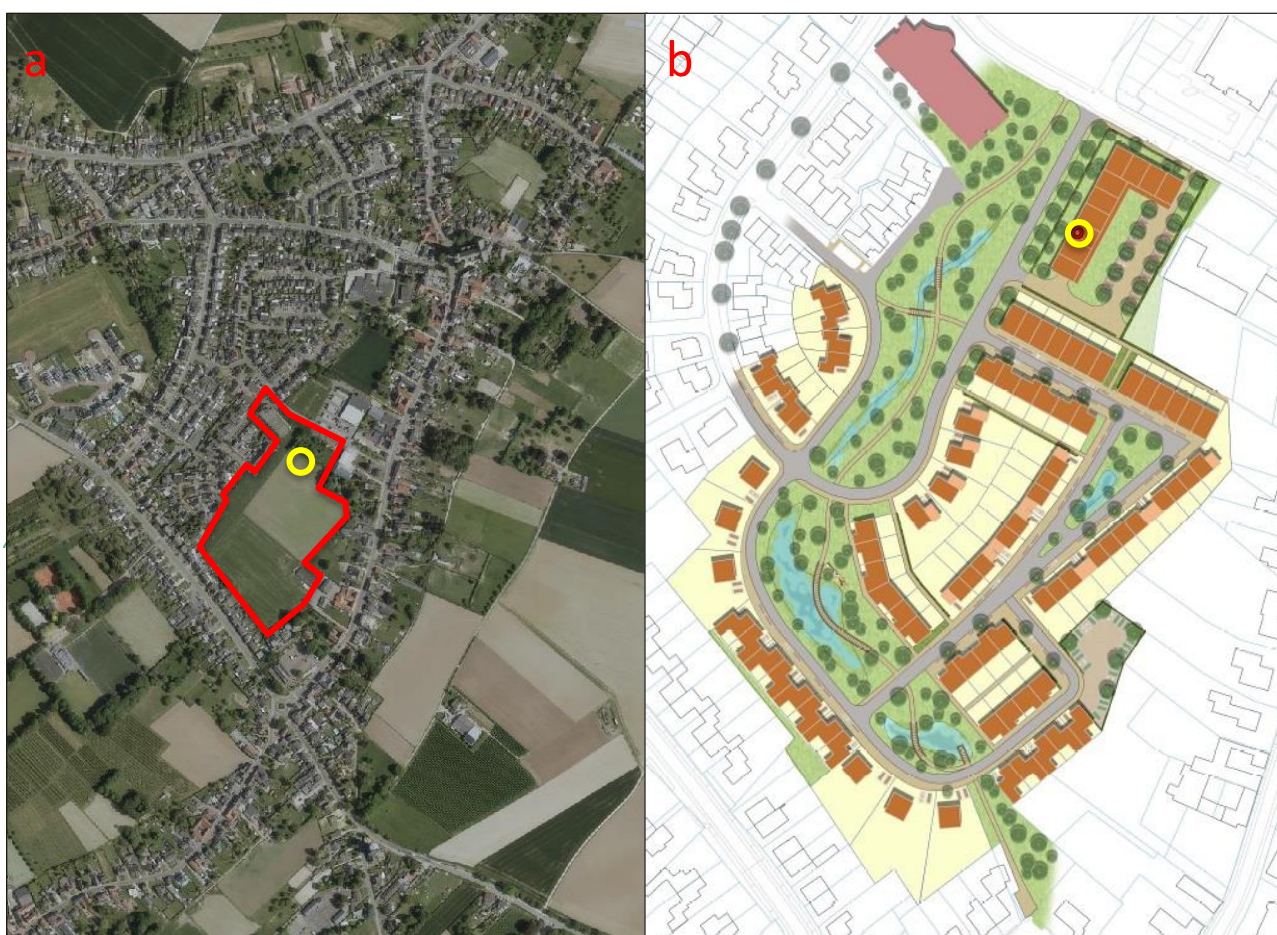
INHOUDSOPGAVE

COLOFON		2
1 INLEIDING		4
1.1 Aanleiding	4	
1.2 Plangebied	4	
1.3 Beschrijving van de werkzaamheden	5	
2 WERKWIJZE AANVULLENDE ONDERZOEKEN		6
2.1 Onderzoek burcht	6	
2.2 Onderzoek functionele leefomgeving	6	
3 ONDERZOEKSRESULTATEN		7
3.1 Onderzoek burcht	7	
3.2 Onderzoek functionele leefomgeving	7	
		9
4 CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGSTAPPEN		10
4.1 Effecten werkzaamheden	10	
4.2 Vervolgstappen	10	
BRONNEN		11

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Beekdaelen is bezig met een bouwontwikkeling van 113 woningen in het centrum van het dorp Schimmert (Afbeelding 1.1). Ruimtelijke ingrepen, zoals herinrichtingswerkzaamheden, kunnen (negatieve) effecten hebben op beschermde flora en fauna. Indien dergelijke soorten aanwezig zijn, worden door de voorgenomen ingreep mogelijk verbodsbepalingen van het besluit activiteiten leefomgeving, onderdeel van de omgevingswet, overtreden. Om dit te voorkomen is voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden een quickscan natuur uitgevoerd. Tijdens deze quickscan is een dassenburcht aangetroffen in het plangebied (Afbeelding 1.2). Naar aanleiding van deze bevinding is een cameraval onderzoek uitgevoerd door ARTIFEX naturalis/FAUNAFEX in maart van 2024. Tijdens dit onderzoek zijn tenminste 3 verschillende individuen aangetoond die de burcht in deze periode betreden hebben. Om te voorkomen dat mogelijk verbodsbepalingen overtreden worden, is door idverde Advies aanvullende onderzoek uitgevoerd om te bepalen wat de betekenis is van deze burcht voor de lokale dassenpopulatie. Mogelijk is het noodzakelijk een vergunning te verkrijgen voor de voorgenomen ontwikkelingen. De bevindingen van het aanvullend onderzoek en het advies met betrekking tot de omgevingswet zijn in onderstaande hoofdstukken nader beschreven.

Afbeelding 1.1: Luchtfoto van de dorpskern Schimmert met de locatie voor de geplande woonwijk (rood omkaderd) (a) en schematisch overzicht van de geplande woonwijk (b). Op beide afbeeldingen is de dassenburcht aangegeven met een gele cirkel.

1.2 Plangebied

Het plangebied bestaat uit een bosschage waarin zich een dassenburcht bevindt (Afbeelding 1.3). De bosschage sluit aan de zuidzijde aan op een aantal grote agrarische graslanden. Aan de noordzijde grenst het plangebied aan de Weidestraat. Ten noorden hiervan ligt het terrein van een supermarkt, alsmede nog twee agrarische percelen. Dit geheel is omgeven door een brede rand aan bebouwing. Deze rand bestaat uit woonhuizen en de hieraan verbonden tuinen. Deze bebouwing behoort tot de dorpskern Schimmert. Dit dorp is onderdeel van de gemeente Beekdaelen. Deze gemeente is gelegen in het Limburgse heuvelland. De omgeving van het dorp bestaat hoofdzakelijk uit een matrix van agrarisch gebied, met hierin verscheidene dorpen bestaande uit lintbebouwing. Hiernaast bevinden zich verscheidene kleine bosschages in het omliggende landschap.

Afbeelding 1.2: De dassenbucht in het plangebied.

1.3 Beschrijving van de werkzaamheden

De voorgenomen werkzaamheden staan bekend onder de werknaam 'Centrumplan III Schimmert'. In dit plan zal in de kern van het dorp Schimmert een nieuwe woonwijk gerealiseerd worden (Afbeelding 1.1b). Hierbij worden er 113 nieuwe woningen voor starters en mensen met een laag tot gemiddeld inkomen gerealiseerd. Hiernaast wordt een flink oppervlak aan begeleidend groen met een duidelijke waterbergende functie ontwikkeld. Dit plan moet leiden tot een gezonde en leefbare wijk in het hart van het dorp. Volgens planning dient in het najaar van 2024 begonnen te worden met de geplande bouwwerkzaamheden. De bouw zal doorgaan tot 2027.

Afbeelding 1.3: De bosschage waarin de dassenburcht zich bevindt alsmede de naaste omgeving.

2 Werkwijze aanvullende onderzoeken

Ten behoeve van het ecologisch onderzoek is soortgericht onderzoek naar de functie van de burcht van een das uitgevoerd, alsmede een onderzoek naar de functionele leefomgeving behorende bij deze burcht. In dit hoofdstuk is per onderdeel de werkwijze beschreven.

2.1 Onderzoek burcht

Het onderzoek naar de functie van de burcht is uitgevoerd door middel van cameravallen. Hiervoor is gebruik gemaakt van 5 camera's die rondom de dassenpijp in de bosschage zijn opgesteld. Hierbij is erop gelet dat vanuit de pijp de verschillende mogelijke aanlooproutes gedekt zijn (Afbeelding 2.1). De camera's zijn opgezet op 15 april en hebben tot 29 mei 2024 gestaan. Op 8 mei 2024 zijn de SD-kaartjes in de camera's verwisseld.

Afbeelding 2.1: De locatie van de dassenburcht (gele cirkel) en de geplaatste wildcamera's (rode stippen), de bij de wildcamera's behorende rode pijlen geven de richting aan waarop de camera zicht had, de getallen geven het nummer van de camera aan waar in hoofdstuk 3 naar gerefereerd wordt.

Na het ophalen van de camera's zijn de SD kaarten van alle camera's uitgelezen. Na het uitlezen zijn alle foto's bekeken en zijn alle dieren die op de foto's voorkomen zo goed als mogelijk gedetermineerd.

2.2 Onderzoek functionele leefomgeving

Het onderzoek naar de functionele leefomgeving behorende bij de burcht is uitgevoerd middels een veldverkenning. Hiervoor zijn het plangebied en de omgeving op 28 mei 2024 bezocht. Tijdens dit veldbezoek is eerst de staat van de burcht in het plangebied onderzocht. Hierna is de nabije omgeving van het plangebied onderzocht op geschiktheid als leefgebied voor de das alsmede op sporen van dassen. Als derde is de ruimere omgeving rondom het plangebied afgelopen waarbij gezocht is naar sporen van dassen. Het doel hiervan was de mogelijke routes die de das gebruikt om van buiten het dorp bij de burcht te komen te identificeren. Als laatste zijn een aantal burchten uit de omgeving van het dorp (zoals bekend uit gegevens van de dassenwerkgroep Nuth) onderzocht. Het doel hiervan was om vast te stellen welke andere burchten uit de omgeving van het plangebied momenteel bezet zijn en daarmee als uitwijkmogelijkheid voor de in de in het plangebied aanwezige dassen kunnen dienen.

3 Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van de uitgevoerde veldonderzoeken beschreven.

3.1 Onderzoek burcht

In totaal zijn er tijdens het cameraval onderzoek 3600 foto's gemaakt (Tabel 3.1). Helaas hebben twee camera-ronde combinaties helemaal geen foto's opgeleverd vanwege een stel defecte SD-kaarten. Het aantal foto's per camera-ronde combinatie van de andere camera's lag tussen de 110 en de 369 foto's, met een enkele uitschieter naar 1964 foto's gemaakt door camera 5 gedurende ronde 2. Camera 5 heeft in ronde 2 veruit de meeste foto's gemaakt. Deze camera stond richting het grasland aan de zuidrand van het plangebied gericht en de meeste foto's die in deze periode gemaakt zijn waren dan ook van grassprietten die in de wind bewogen. De overige camera's hadden vergelijkbare "lege" foto's veroorzaakt door bewegende vegetatie. Hiernaast zijn er echter ook verschillende diersoorten in de omgeving van de burcht waargenomen (Tabel 3.2).

Tabel 3.1: Overzicht van het aantal door de camera's gemaakte foto's

Camera	Ronde 1	Ronde 2	Totaal
1	369	155	524
2	0	369	369
3	278	245	523
4	110	0	110
5	110	1964	2074
Totaal	867	2733	3600

De op de foto's het vaakst waargenomen soort is de das, deze wordt bijna dagelijks gezien op de foto's. Op veel van de foto's van deze soort is te zien dat deze richting de dassenpijp loopt of juist uit die richting komt (Afbeelding 3.1). Het gaat in deze gevallen dus zeer waarschijnlijk om dassen die gebruik maken van de in het plangebied aanwezige dassenpijp. In alle gevallen gaat het om een volwassen exemplaar. Er zijn verder ook geen foto's van dassen die met nestmateriaal of voedsel richting de burcht lopen. Op het overgrote deel van de foto's staat slechts één das. De dassen die op de foto's gezien zijn vertonen hiernaast weinig specifieke kenmerken waardoor ze individueel herkenbaar zijn. Op 26 mei 2024 om 05:09 zijn er twee foto's genomen waarop twee dassen tegelijk staan. Op deze foto's staat één das die zeer waarschijnlijk op het punt staan het hol in te lopen. De ander loopt voorlangs deze ingang, vermoedelijk richting een andere ingang. Gezien dit de enige foto's zijn met meerdere dassen erop valt niet zeker te zeggen dat er meer dan één das is die langdurig gebruik maakt van de burcht. De twee foto's zijn genomen op een van de laatste dagen dat de camera's er hingen dus het kan mogelijk zo zijn dat de tweede das er pas vrij recentelijk is ingetrokken. Gezien het geringe aantal dassen wat momenteel gebruik maakt van de burcht gaat het hier hoogstwaarschijnlijk om een bijburcht. Een functie als kraamburcht is, gezien de afwezigheid van jongen in de onderzochte periode, uitgesloten.

Tabel 3.2: Overzicht van het aantal door de camera's gemaakte foto's

Soort	Camera 1	Camera 2	Camera 3	Camera 4	Camera 5	Totaal
Das	35	13	12	35	0	95
Mens	4	0	0	0	29	33
Huiskat	18	2	2	0	0	22
Hond	1	0	0	0	11	12
Rode eekhoorn	3	1	0	0	0	4
Marter (onbekend)	1	0	2	1	0	4
Muis (onbekend)	0	0	2	0	0	2

3.2 Onderzoek functionele leefomgeving

Tijdens het veldbezoek op 29 mei 2024 wekte de burcht de indruk dat deze in gebruik was door de aanwezigheid van vers belopen zand en de schone doorgang. Dit is in overeenstemming met de resultaten uit het camera onderzoek.

De agrarische percelen die direct ten zuiden van het plangebied liggen, gelden hoogst waarschijnlijk als het bij de burcht behorende foerageergebied. Voedselrijke agrarische graslanden zijn immers vaak rijk aan regenwormen, het stapelvoedsel van de das. Hiernaast zijn in dit grasland ook resten van maiskolven gevonden, wat erop duidt dat het perceel in voorgaande jaren als maisakker gebruikt is. Maisakkers kunnen een belangrijke voedselbron voor dassen vormen in het najaar. Het is daarom aannemelijk dat de burcht in het plangebied gemaakt is om deze voedselbron in het najaar makkelijk aan te spreken.

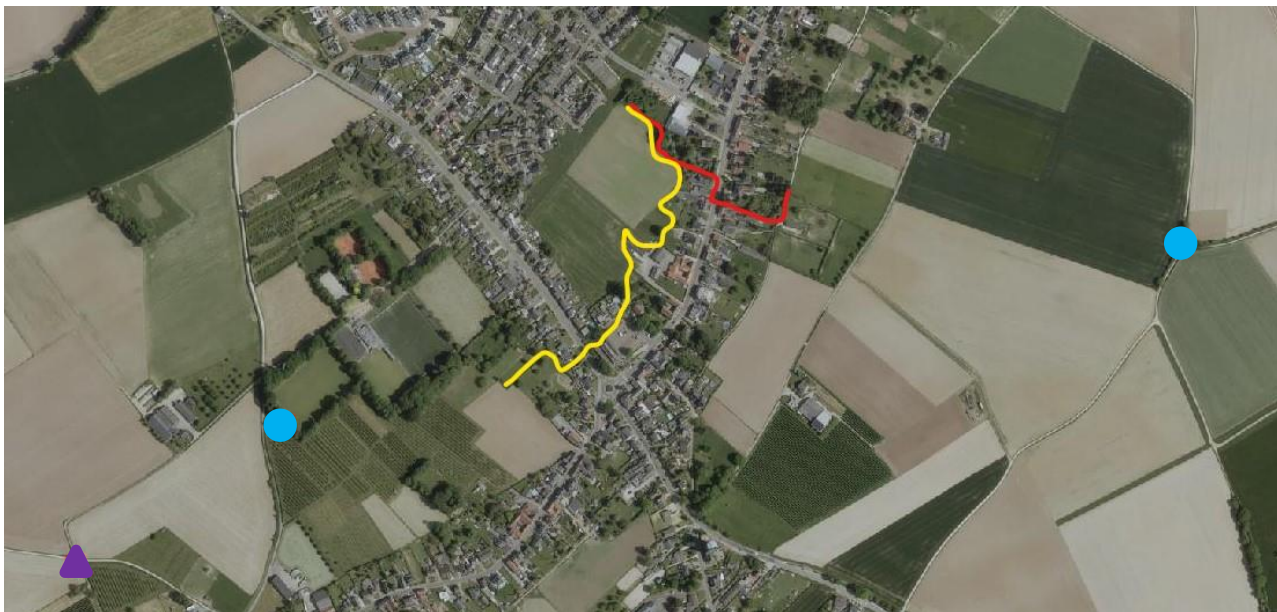
Afbeelding 3.1: Waarneming van dassen gedaan met de cameravallen.

Vanaf het plangebied liep er een wissel richting het zuidoosten (Afbeelding 3.2, rode lijn). Het spoor was duidelijk zichtbaar in de vegetatie, door open gangen, geknakte stengels en gaten in heggen. Dit spoor volgde de bosschages, ging tussen de huizen door (welke tuin er precies gebruikt werd kon niet exact vastgesteld worden) en verliet het dorp aan de oostkant.

Hiernaast is er een tweede mogelijke route die de das gebruikt om het dorp te verlaten richting het zuiden onderzocht (Afbeelding 3.2, gele lijn). Langs deze route werden een stuk minder sporen gevonden. Deze route liep echter ook voor een groot deel over verschillende verharde ondergronden, waardoor duidelijke prenten en wissels hier ook minder snel ontstaan. De mogelijkheid van een dassenwissel langs deze route is dan ook niet met zekerheid uit te sluiten.

Van de burcht direct ten oosten van het dorp was het vanwege het regenachtige weer gedurende de dagen voor het veldbezoek moeilijk te zien of deze nu wel of niet bezet was. De goede, verzorgde staat van de burcht wekt echter de indruk dat deze burcht wel degelijk in gebruik is.

De burcht ten zuiden van het plangebied (op het terrein van de voetbalvereniging) was, gezien de schone ingang en de in de vegetatie duidelijk zichtbare wissels, duidelijk bezet. In de directe omgeving van de burcht zijn ook veel wissels en graafsporen van dassen gevonden. Direct ten zuiden van deze burcht lagen nog meer wissels die de aanwezigheid van nog een in gebruik zijnde burcht in deze omgeving zouden indiceren.

Afbeelding 3.2: Luchtfoto van de omgeving van het plangebied met de twee mogelijke routes die de dassen gebruiken om de dorpskern te verlaten (rood en geel), de tijdens het veldbezoek onderzochte in gebruik zijnde burchten (blauwe stippen) en de locatie waar de overige wissels zijn gevonden die duiden op een de aanwezigheid van nog een burcht in de omgeving (paarse driehoek).

4 Conclusie en advies vervolgstappen

In dit hoofdstuk is de conclusie en het advies opgenomen. Aangegeven is of sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de omgevingswet bij de geplande werkzaamheden.

4.1 Effecten werkzaamheden

Met de bouw van de nieuwe woonwijk zal de in het plangebied aanwezige bijburcht verloren gaan. Verder zullen de aanwezige graslanden in de omgeving van de bijburcht verloren gaan. Deze graslanden dienen waarschijnlijk als foerageergebied voor de in deze bijburcht aanwezige das(sen). Met de voorgenomen werkzaamheden gaat dus een bijburcht (in gebruik door één en sporadisch twee dassen) en optimaal foerageergebied in de vorm van kort gehouden grasland verloren.

De soortenbescherming in de omgevingswet is opgesplitst in drie verschillende regimes. Per beschermingsregime gelden verschillende verbodsartikelen die ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling overtreden kunnen worden. De das valt onder het beschermingsregime voor nationaal beschermde soorten. Dit houdt in dat het verboden is om:

- Dassen opzettelijk te doden of te vangen en;
- Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dassen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

De in het plangebied aanwezige bijburcht geldt als vaste rustplaats voor één of meer das(sen), het aangrenzende foerageergebied is nodig om de burcht te laten functioneren. Het verwijderen van deze burcht en foerageergebied leidt dan ook tot het overtreden van verbodsbepalingen van de omgevingswet. Er dient een vergunning voor een flora en fauna activiteit verkregen te worden voor het verplaatsen van de das(sen) en het verwijderen van de bijburcht inclusief foerageergebied. Om verstoring van de betreffende individuen zoveel mogelijk te voorkomen is het hierbij aan te raden om gebruik te maken van passieve verplaatsing, bijvoorbeeld door het plaatsen van hekwerken.

4.2 Vervolgstappen

Voor het aanvragen van een vergunning dient rekening gehouden te worden met het opstellen van een projectplan. In dit plan wordt onder andere beschreven wat het wettelijk bepaalde belang is van de werkzaamheden, welke alternatieven zijn afgewogen, op welke wijze wordt gewerkt om aanwezige beschermde soorten zo veel mogelijk te ontzien, en welke maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat er geen functies voor beschermde soorten verloren gaan. Dit plan wordt vervolgens ingediend bij provincie Limburg. Zij doen de beoordeling en besluitvormingen voor vergunningsaanvragen in het kader van de omgevingswet.

Voor de planning van de werkzaamheden kan rekening gehouden worden met twee zaken:

1. De werkzaamheden ter (passieve) verplaatsing van de das(sen) dienen plaats te vinden buiten de kwetsbare periode van dassen, tussen juli en november.
2. Provincie Limburg heeft 8 weken de tijd om de vergunningsaanvraag te beoordelen. Daarnaast heeft de provincie Limburg eenmalig de mogelijkheid om deze beslistermijn te verlengen met 6 weken.

Nadat de provincie Limburg het besluit heeft gevormd, dient tijdens het werk voldaan te worden aan de voorwaarden, zoals deze beschreven zijn in het projectplan, en zoals de provincie Limburg deze heeft opgesteld in hun besluitvorming. Extra maatregelen hierbij zijn bijvoorbeeld:

- Opstellen van een ecologisch werkprotocol
- Werkzaamheden uitvoeren onder ecologische begeleiding
- Het aanleggen van alternatief foerageergebied

Bronnen

Bij12. (2017). Das. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Das-1.0.pdf>

ARTIFEX naturalis/FAUNAFEX (2024) Wildcamera onderzoek das verdachte pijp